

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра філософії та культурології

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Василь БАЛУХ

«29» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Філософія

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Міжнародний туризм,

Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг

(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм"

(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

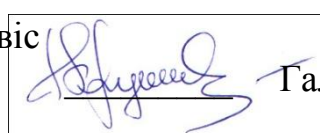
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Філософія** складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності 2015 р.) та відповідає освітній програмі «Міжнародний туризм», уведеної наказом по університету № 185 від 11.05. 2021 р., та освітній програмі «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг», уведеної наказом по університету № 83 від 28.02. 2023 р. (спеціальність 242 «Туризм», галузь знань 24 «Сфера обслуговування»)

Розробник: доц. **Балінченко Світлана**, доцент кафедри філософії та культурології, к.ф.н.

Погоджено
з гарантом ОП «Міжнародний туризм» Олександр КОРОЛЬ

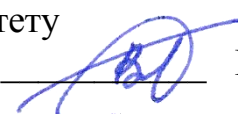
Погоджено
з гарантом ОП «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг» Галина КРУЛЬ

Затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року
Завідувач кафедри філософії та культурології Ольга РУПТАШ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради географічного факультету Наталя АНДРУСЯК

Схвалено навчально-методичною радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Василь БАЛУХ

1.Мета: розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, людського життя; формування філософської культури мислення, пізнання світу та самого себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

2.Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**:

- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання:

- ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

- ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Студенти також мають:

знати :

- комплекс основних філософських категорій та понять;
- особливості основних філософських напрямків, течій та шкіл;
- розуміти сенс інтелектуального і соціокультурного призначення філософії, її пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі.

вміти:

- проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел; встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань; розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;
- аргументувати власну позицію у розв'язанні світоглядних проблем, спираючись на визначені філософські підходи;
- використовувати філософські методи дослідження у своїй науковій, суспільно-політичній та громадській діяльності.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>Філософія</i>									
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин				Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	семінарські	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	4	120	15	15	80	10	іспит
Заочна	2	4	4	120	10	-	110	-	іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1: Свідомість, знання, інформація як предмет філософського аналізу									
Тема 1. Предмет філософії	14	2	2		10		1			15
Тема 2. Проблема свідомості	17	2	2	2	10		2			16
Тема 3. Знання, наука, істина.	17	2	2	2	15		2			16
Тема 4. Довіра до інформації із зовнішніх джерел	17	2	2	1	10		1			16
Разом за ЗМ1	65	8	8	5	45					
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Свобода волі, мораль, закон та їх філософське осмислення									
Тема 5. Свобода і відповідальність	18	2	2	2	12		2			16
Тема 6. Мораль, моральність, нормативність	18	2	2	2	12		1			16
Тема 7. Законність і справедливість	19	3	3	1	11		1			15
Разом за ЗМ 2	55	7	7	5	35					
Усього годин	120	15	15	10	80	120	10	-	-	110

3.3. Теми семінарських занять

№	Назва теми	К-сть годин	К-сть балів
1	Смисловий простір філософського знання	2	5
2	Свідомість, мозок, суб'єктивний досвід	2	5
3	Філософське осмислення знання: сприйняття, віра, переконання	3	5
4	Способи подачі інформації та засоби маніпуляції	2	5
5	Свобода чи детермінізм: сучасні розв'язки проблеми	2	5
6	Принципи ухвалення моральнозважених рішень	2	5
7	Шляхи реалізації законності та справедливості в громадянському суспільстві	2	5
Всього		15	35

3.4. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми	К-сть годин
1	Філософія та критичне мислення	1
2	Витоки психофізичної проблеми у філософії Р.Декарта	1
3	Проблема істини й омани	1
4	Цифрова інформація як засіб маніпуляції в сучасному світі	1
5	Історія як поступ людства в усвідомленні свободи	2
6	Категоричні і гіпотетичні імперативи	2
7	Принцип рівних можливостей і гендерні проблеми	2
Всього		10

3.5. Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть годин
1	Філософія як шлях самотворення	11
2	Мисленевий експеримент як метод дослідження у філософії свідомості	12
3	Аргументи й контраргументи щодо наукового реалізму	11
4	Інтелектуальна автономія: виклики сучасності	11
5	Проблема теодицеї та відповідальності людини за зло у світі	11
6	Засади обґрунтування моралі (релігія, традиції, раціональність)	12
7	Сильні і слабкі сторони лібералізму	12
Всього		80

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю.

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі *методи навчання*:

- лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- робота з підручником і відповіді на запитання;
- виступ із презентацією, дискусія;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерії, які використовуються при оцінюванні усної відповіді студента при викладанні дисципліни “Філософія” для непрофільюючих факультетів ЧНУ:

3 бали – вичерпна відповідь на питання семінарського заняття. Студент виявив всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом. Доповідає активно й упевнено, не прив’язаний до конспекту. Відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу студент виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді відповідає на більшість питань викладача та товаришів. (При цьому викладач має право поставити до трьох коротких питань за темою семінарського заняття загалом, а не лише з питання, яке висвітлював студент).

2,5 бали – студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану планом. Дає відповіді на питання викладача та одногрупників. Доволі часто звертається до конспекту.

2 бали – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно прикутий до конспекту, припускається помилок. Матеріал не повно розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

1,5 бали – студент відповідає, читаючи з ксерокопії, без допомоги якої у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою. Матеріал не розкриває проблему;

1 бал – студент читає з ксероку чи конспекту, матеріал розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладача та студентів відповісти не може.

0 балів – відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання.

Крім усної відповіді передбачено загальні принципи розподілу балів за інші види роботи:

1-2 бали – усна відповідь на конкретне запитання (не репродуктивного характеру) на лекційному чи семінарському занятті в ході фронтального опитування;

1-2 бали – змістовне доповнення (мінімально – 2 хвилини);

2-3 бали – тест (10 питань – 2 бали, 15 питань – 3 бали);

1-2 бали – формулювання змістовних запитань до доповідача;

1-3-5 балів – творче завдання на картці не тестового характеру (залежно від рівня складності – максимальна 3-5 балів (визначається за конкретне завдання));

1-5 балів – виготовлення наочності з глибоким смисловим навантаженням до теми лекційного чи семінарського заняття (за погодженням із викладачем);

1-10 балів – підготовка тез до наукової конференції (вимоги: повинні мати науковий характер, написаний на основі наукових статей, монографій, не тільки підручників; максимальна оцінка залежить від складності теми);

Перелічені види роботи можуть виконуватися не тільки на семінарському занятті. Максимальна кількість балів, яку необхідно отримати за одне семінарське заняття – 5. Вона може не обмежуватися у разі виконання творчих завдань. Наприклад, структура балів, зароблених студентом за одне семінарське заняття, може виглядати так:

Приклад:

відповідь – 3 б. + доповнення – 1 б. + постановка запитань – 1 б. =5 балів.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6. Засоби діагностики успішності навчання

Для поточного контролю: заслуховування доповідей та повідомлень на семінарських заняттях, термінологічні диктанти, тести, аналіз різних видів повідомлень (наукової статті, доповіді, виступу у ЗМІ тощо), студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Для контролю самостійної роботи: тестування, анотації опрацьованих першоджерел, підготовка есе (проекту), підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою.

Для підсумкового контролю: екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

У курсі «Філософія» передбачаються роботи, які є обов'язковими для виконання та ті, що виконуються за бажанням студента. Обов'язкові завдання передбачають можливість набрати певну кількість балів якої вистачить на достатній рівень. Для того щоб досягти більш високого рівня, виникає необхідність виконувати і необов'язкові види робіт.

Форми поточного контролю:

- перевірка знань отриманих на лекції;
- аудиторне тестування;
- письмова робота (може містити кілька письмових завдань у ЗМ);

Методи оцінювання: заслуховування доповідей та повідомлень на семінарських заняттях, термінологічні диктанти, тести, аналіз різних видів повідомлень, студентські презентації, тестування, підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою.

Перелік видів робіт та передбачена за їх виконання кількість балів наводяться у таблиці.

Форми поточного контролю та кількість балів за їх виконання

№ п/з	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за контрольний захід
1	Перевірка знань отриманих на лекції	Обов'язково	2
2	Робота на практичних заняттях	Обов'язково	5
3	Позааудиторне тестування	Обов'язково	2
4	Аудиторне тестування	Обов'язково	3
5	Письмова робота (може містити кілька письмових завдань у ЗМ)	Обов'язково	10 (ЗМ1) 15 (ЗМ2)
6	Виконання домашніх завдань: відповіді на	За бажанням	2

	проблемно-пошукові питання		
7	Написання есе (1-2 сторінки)	За бажанням	3
8	Підготовка 5-хвилинної презентації та виступ в аудиторії	За бажанням, при взаємодії з викладачем	5
9	Портфоліо	За бажанням	10
10	Підготовка тез до наукової конференції (за філософською проблематикою)	За бажанням, при взаємодії з викладачем	10

Форма підсумкового контролю: іспит

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторної та самостійної роботи)								Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1				Письмова робота	Змістовий модуль № 2					Письмова робота
T1	T2	T3	T4	10	T5	T6	T7	15	40	100
5	5	5	5			5	5			

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

8. Рекомендована література

Базова (основна)

1. Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г. Волинка, Н. Мозгова та ін.: [за ред. Г. Волинки]. – К.: Каравела, 2016. – 368 с.
2. Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007 – 416 с.
3. Причепій Є. Філософія: підручник / Є. Причепій, А. Черній, Л. Чекаль. – К.: Академвидав, 2005; 2009. – 592 с.
4. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. -- К.: Книга, 2005. - 528 с.

Допоміжна

1. Берлін І. Чотириесе про свободу / І. Берлін ; пер. з англ. О. Коваленко. — К. 1994.
2. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття: монографія / Г.Почепцов. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017 г. - 260 с.

Інформаційні ресурси

<http://lib.onu.edu.ua/> Бібліотека ОНУ ім. І.І.Мечникова.

<http://www.ognb.odessa.ua/> Бібліотека ім. М.Горького.

<http://www.nbu.gov.ua/> Бібліотека ім. В.Вернадського.

<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.htm> Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей).

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-asp.html> Література для підготовки до кандидатського іспиту аспірантів та пошукувачів природничих спеціальностей.

<http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).

<http://zakon.rada.gov.ua> Сайт Верховної Ради України, база законів і нормативних актів